ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

К XVII Ч. 5-6 (189-190)

ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1970

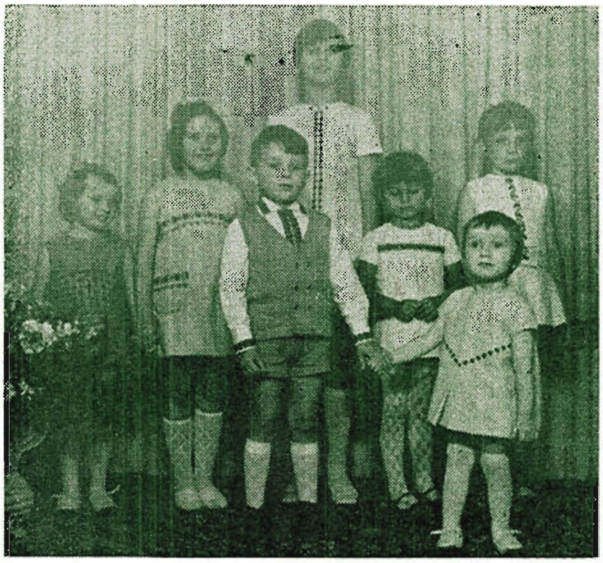

Від дітей-читачів „Веселки” в Куритибі, Бразилія, отримали ми такого листа:

Дорога „Веселко”, Христос Воскрес! Ми — учні Суботньої Школи при Українському Бразилійському Клюбі в Куритибі, Бразилія. Нашими вчительками є п-ні Євгенія Бовкаловська-Мазепа, Лідія Самаґальська, Нілсея Розанська і Ана Бундза. Читаємо Тебе кожної

На світлині учні Суботньої Школи в Куритибі зі своїми вчительками п-ні Євгенією Мазепою й Лідією Самаґальською.

Найменші учасники конкурсу на вишиваний одяг, влаштованого Жіночою Організацією та Українським Бразилійським Клюбом.

суботи. Нам дуже подобаються Твої гарні й цікаві малюнки, вірші, оповідання й казочки. На Тебе чекаємо нетерпеливо щомісяця. Нас усіх у Суботній Школі УБК сорок п'ять. Дякуємо Тобі, „Веселко”, що приходиш до нас. Здоровимо Тебе та всіх дітей-читачів. Перша кляса: Соня, Ана Ліщинська, Лідія Сороцька, Ізидора Гвізда, Дмитро Чмир, Розавра Бахтзен, Леся Федусенко, Лариса Федусенко, Богдан Бундза, Оксана Кудрик, Ана Чмир, Марілія Ґонзалвес, Мавро Ґонзалвес, Данило Заблоцький, Аіртон Муцак, Оксана Ліщинська, Олесь Сисак. Діти садочка: Павло Ліщинський, Ігор Баран, Ніканор Баран, Серджіо Баран, Жозіяна Івашадо, Денізі Івашадо, Роземері Івашадо, Дебора Равлик, Йосиф Мартініс, Розанжила Башчин, Катя Оверченко, Іваріз Жінкс, Оксана Кудрик, Сілвана Мартінс.

Відповідь Редакції: Дорогі діти! Дякуємо за Вашого цікавого листа. Тішить нас, що читаєте „Веселку” й що журнал Вам подобається. Прийміть привіт від нас і від усіх читачів „Веселки”!

К. ПЕРЕЛІСНА

ЛИСТ

От недобрий листоноша —
Знов нема мені листа!
Ще й сміється, нехороший:
„Лист? Від кого?” — все пита.

Мама каже: „Не журися,
Скоро матимеш і ти,
Спершу ж азбуки навчися,
Щоб читать свої листи.”

Нащо ж довго так чекати? —
Я коверта попрошу
Потихесеньку у тата
Й сам до себе напишу.

ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗСА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи М. Михалевича.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Б. Божемський — Весняний килим
(До вірша Г. Чорнобицької „Змалювали килимок” на стор. 16-ій)

Діти вітають Бабусю „Свободу", яка видає журнал УНС для дітей „Веселку".

ДИТЯЧИЙ ПРИВІТ ДІДУСЕВІ — „СОЮЗОВІ"

Коли наші батьки на конвенцію їдуть із дому,
Ми проводимо їх все одно, чи удень, чи вночі,
І прохаємо їх Дідусеві нам всім дорогому
Передати привіт від „Веселки" малих читачів.

А Дідусь той — Союз, і для нього усі ми внучата,
Він нас любить усіх і піклується щиро про нас,
Щоб по-рідному ми не забули писати-читати,
Щоб у наших серцях ясний промінь любови не згас.

Вже сімнадцятий рік нам друкує газету дитячу,
Де багато усяких хороших історій, казок,
Де про край наших предків, минуле, природу і вдачу
Промовляють до нас кожне словечко та образок.

І в подяку за це його щиросердечно вітає
Кожне з нас, чи то буде Оленка, Богдан чи Петрусь:
„Хай живе много літ, хай міцніє, росте, розцвітає
Український Народний Союз, дорогий наш Дідусь!"

У МІСЯЦІ ТРАВНІ

Місяць травень — найкращий місяць у році. Тому травень присвячений Пречистій Діві Марії — Матері Ісуса Христа. Увесь місяць травень у церквах правляться вечірні Богослуження в честь Матері Божої. На ці Богослуження ходять і діти і старші з особливою радістю.

У місяці травні — у другу неділю — діти вшановують окремим „Днем Матері" своїх найдорожчих матусь, — влаштовують концерти, а вдома обдаровують своїх матусь квітами та складають їм побажання довгих і щасливих років життя.

Пластова молодь вшановує свого патрона св. Юрія і відбуває Свято Весни.

У місяці травні український нарід згадує теж свого великого письменника Івана Франка, а в останніх десятках років згадує ще й двох великих борців за волю України — Симона Петлюру й Євгена Коновальця. Симон Петлюра був вождем Української Армії, що боролася з большевиками, а Євген Коновалець був вождем таємної Української Військової Організації, яка боролася з ворогами України, щоб визволити її з-під польського і большевицького панування. Большевицька Москва дуже боялася Симона Петлюру й Євгена Коновальця, а тому послала проти них своїх аґентів. Один большевицький аґент убив Симона Петлюру на вулиці Парижу у Франції, 25 травня 1925 року, а внедовзі другий аґент убив Євгена Коновальця в Роттердамі, в Голляндії, 23 травня 1938 року. У боротьбі з большевиками згинули і Головний Командир Української Повстанської Армії генерал Роман Шухевич - Тарас Чупринка і Степан Бандера.

Але дарма: хоч вороги вбили цих визначних українських людей, та не вбили українського народу і його бажання здобути волю.

ТРИ ВОЖДІ

Перший поліг у Парижі
Від ран і жорстоких мук —
Кулі, смертельні, хижі,
Звалили його на брук.

Другий віддав в Роттердамі
За Україну життя,
Той, що на київські брами
Із Січовими Стрільцями
Підняв синьо-жовтий стяг.

А третій упав піді Львовом,
Героєм УПА поліг,
Коли, мов залізним колом,
У бурю, в сипучий сніг
Ворог криївку обліг.

Лицарі, що боронили
Волю від лютих навал,
Отаман і полководець —
Петлюра і Коновалець,
Та в грізних боях повстанець,
Чупринка, наш генерал.

Микола Щербак

Михайло МАМОРСЬКИЙ

СВЯТИЙ ЮРІЙ

(Ілюстрація Б. Крюкова)

**Юр святий, відважний лицар,
Їхав полем на коні —
В нього спис і меч із криці,
І стремена сріблянї.**

**Коник скаче, коник грає,
Креше іскри з-під копит,
Вітер гриву розвіває,
Зброя рясно мерехтить.**

**Глянув Юрій — а на кручі
Причаївся злющий змій —
Дише полум'ям пекучим,
Кличе лицаря на бій.**

**Не злякався гада Юрій —
Бойова заграла кров:
Вдарив громом серед бурі,
Наскрізь змія проколов.**

**Юр святий, відважний лицар,
Їхав полем на коні —
Срібний шолом, щит із криці
Мерехтіли в далині.**

Б. ДАНИЛОВИЧ

БУЛО СВЯТО МАТЕРІ

Був Мамин День. Було Свято Матері вдома, в Пласті, в СУМ'і, в школі. Квіти, побажання, співи, дарунки. Велика радість-утіха для матусь і для дітей!

Після Свята Матері в Рідній Школі діти верталися додому.

— Як гарно, як весело було! Шкода, що це тільки раз у році! — говорила Леся.

І раптом: — О, бачите?!

Нічого дивного ні цікавого діти не побачили. Старенька пані Завадівська впорядковувала городець перед своєю хатинкою. Згорблена бабуся, сиве волосся висмикувалося з-під хустини.

— Чому ж ви пристали? — здивувався Ярко.

— А так, бо . . .

— Не знаєте бабуні Завадівської?

О, всі її знають, всі сусіди з вулиці знають, що вона залишилася сама-самотня. Її дорослі сини й дочки роз'їхалися по широкому світі. Нема кому її сьогодні привітати.

І діти швидко вирішили.

— Ярку, прокажеш бабусі отой вірш на День Матері, що сьогодні в школі . . . — швидко розпорядилася Леся. — Я дам квіти. Івась буде їй бажати . . .

Все вийшло якнайкраще: і вірш Ярка, і побажання Івася, і врешті Леся втиснула в поморщену жменю старенької пані китичку квітів. А потім . . .

Не знали, що робити. Дуже засоромилися, хоч самі не знали, чого. І — втекли. Нічого не говорили, аж опинилися за будинком на розі вулиці. Тільки тоді Леся сказала голосно:

— Як я страшенно тішуся!

Але чому тішилася, того не сказала. І хлопці не питали. Вони ж самі тішилися. Може отим весняним травневим днем, що вітав усіх сяйвом сонця і свіжістю весняної зелені. А може тією усмішкою, скупаною сльозою на обличчі бабуні.

**В Україні Юрій-воїн
Має шану і любов,
Всіх смільців, усіх героїв
Він бере під свій покров.**

**Любить Юрія святого
Наша молодь, пластуни,
Бо, як Юр, Вітчизні й Богу
Вірно служать всі вони.**

Олена ЦЕГЕЛЬСЬКА *Ілюстрації М. МИХАЛЕВИЧА*

„ФАРМА" ДЛЯ МАМИ

У родині Залісних сталися важливі, але й сумні зміни: насамперед занедужав татко і незабаром помер. Ще в дітей не вспіли висохнути сльози по похороні, як приїхали з міста вуйко й тітка, порадилися з мамою й вирішили продати фарму. Мама вже не зможе сама управляти таким великим господарством.

— Я купив дім, — сказав вуйко. — Половину віддаємо вам на мешкання. За домом площа, де можна буде зробити город, а далі річка. Діти будуть ходити до школи.

На цьому й стало. Діти заплакали: шкода їм було покидати дім, де вони народились і виростали. Не було ради, переселились до міста.

Та тут їх зустріло свіже горе: захворіла мама.

— Що сталося з нашою мамою? — запитав тітку старший син, Костик. — Все була зайнята, весела — тепер не помагає тітці в роботі, не грається з дітьми, тільки лежить і думає . . .

— Ваша мама хвора, — відповіла тітка. — Затужила за дорогим татком — ну, і за улюбленою фармою, за рідною хатою . . .

Костик задумався. Коли менші діти плакали і скаржились, пробував їх потішати. Бувало, плаче маленька Нуся:

— О-о-о! Мама Нусі не любить, не співає, не сміється — мама нагнівалась . . .

А ще менший Томцьо: — І на мене теж! Мене проганяє від себе. Ах, о-о-о!

Тоді Костик розповідав дітям, що мамі тут невесело. Там, удома, мама мала і город, і сад, і леваду — всюди було гарно. А тут тільки високі камінні доми, мало дерев, мало простору. Мамі хоч би який малий городець! . .

На це обізвалась старша сестра Оленка:

— Що й казати, там були стайні, повні худоби, коней, пташиний двір — гуси, качки, кури. А малі ціпоньки — яка то була радість для мами! Тут хоч би тобі який маціцький півник, хоч би яке мізерне курчатко! . .

Отак діти спочували мамі.

Незабаром прийшов лікар і сказав, щоб маму відвезли в гори до санаторії, де її вилікують з туги й смутку.

***

Надворі потепліло.

Костик став міряти площу за домом то дерев'яною тичкою, то кроками.

— Що це ти вдаєш інженера? — питають зацікавлені діти.

— Не смійтесь! — каже Костик. — Пам'ятайте, що там у нас, удома, була така сама площа за стайнями, а на ній повно каменюк і хабаззя? Раз ми там грались, а татко сказав: „Гей, діти, годі нам дивитись на цей невжиток! Ану, визбираймо це каміння і зробім невжиток пожиточною землею!" Так ми всі і зробили: позносили каміння й усякий непотріб на купу. А потім на розчищеній землі тато посадив гарний садок. І тут такий невжиток. Ви чули, як вуйко казав, що хоче зробити тут город. Тож берімось до роботи, визбираймо каміння й усяке хабаззя, зробім город для нашої мами! Хай перестане сумувати!

— І я збирав там каміння, — нахвалявся Томцьо, — і я!

— Ти там нічого не збирав, бо був ще замалий, ти нам лише заваджав.

— Але тепер буду збирати, я вже великий!

Нуся зразу ж ухопила якусь каменюку й жбурнула її геть:

— Ти, погане каменище, геть звідси!

Закипіла робота, і біля ґаражу стала вироста-

ти велика купа каміння й бур'яну. Приїхав вуйко з роботи — діти кинулись до нього.

— Вуйцю, вуйцуню, а ми з невжитку робимо город. І тут буде так, як там у нас, на фармі. То Костик нас заохотив.

Вуйко видимо зрадів. Хвилинку подумав і сказав:

— Так то, діти! Я через надмір праці й усякі турботи сам не міг дотепер цього зробити. Дай же вам, Боже, здоров'я, що розпочали! Я вам поможу.

І справді, по обіді не лише вуйко, але й тітка вийшли з лопатою, граблями — ба, вийшов і вуйків великий син, студент Марко. А він сильний! Хоч би яка велика каменюка, то її тільки шпурне на купу. Так працювали всі до смерку. Уже був час іти спочивати, коли Костик запитав вуйка:

— А що то за дерево, таке розлоге, там збоку?

— Та це ж груша. Кажуть сусіди, що гарні грушки родить.

— То може б ми поставили під грушею лавочку? А біля неї клюмби з квітками — так, щоб наша хворенька матуся могла посидіти, помилуватись.

— Згода, Костику! — сказав стиха вуйко і поклав йому руку на голову.

***

Настала справжня, тепла весна. Звичайно по обіді старші й діти виходили до праці на власному городі. Більші діти потрохи перекопували землю й розчищали її від корінців. Менші гралися в піску, що його Костик привіз з-над недалекої річки. Вуйко з Костиком мотузком вимірювали доріжки між клюмбами і грядками, втоптували землю й посипали піском. Тітка з Оленкою садили на клюмбах квіти й сіяли на грядках городовину.

Врешті споруджено й лавочку під грушею.

Надходив час, коли мама, вже вилікувана, мала вернутись додому. Одночасно надходив День Мами. Оленка й Костик пішли до тітки на нараду.

— Так і так, люба тіточко, порадьте: за ті гроші, що маємо, хочемо обдарувати маму в її День.

— Костик може подарувати книжку, — сказала тітка, — в мене є якраз цілком нова. А ти, Оленко, повинна подарувати пару курчаток. Бож город уже маємо, але як нам бути на нашій фармі без птиці?

І засміялась.

— Ну, а малі повіншують і подадуть квіти. Добре?

— Алеж, тіточко! Я не розуміюся на курчатах. А що, як куплю погані?

— Не журись, Оленко! — сказала тітка. — Завтра маю вільний від праці день, підемо втрьох купувати.

І пішли на базар, де продають птицю. А там такий гармидер: ґеґання, квакання, кудкудакання . . . Молоді півники піють: ці-це-рі-ці! Аж в ухах лящить.

Оленка на радощах плеще в долоні.

— Ну, купуймо вже!

А Костик: — Та стривай! Треба ж розглянутись!

Тітка нічого не каже, тільки ходить від клітки до клітки, щось міркує й пильно придивляється. Нарешті зупинилася.

— Дивіться! Оце якраз пара!

Справді, було на що дивитись: півник і курочка, обидвоє невеличкі — от, завбільшки як голуби. Але які ж милі! Курочка нічого собі, сіренька, бура, зате півник — диво! Пір'я на ньому, мов у павича, міниться всіма барвами веселки. Чудовий!

— Оце кури-ліліпути, — каже тітка. — Що, купуємо? Думаю, що ліпше ці дорослі кури, ніж миршавенькі курчатка. Та й ця курочка несе досить великі яєчка, дармащо мала на зріст.

Домовилися з продавцем. Тітка доклала трохи своїх грошей, і Оленка гордо понесла додому клітку із справжніми курми. Скільки було вдома радости, сміху, плескання в долоні! Вуйко з Костиком взялися негайно майструвати біля ґаражу загорожу з дротяною сіткою, де кури могли б собі вільно ходити.

Так скінчилося приготування до Дня Мами.

В суботу, напередодні, вуйко привіз маму автом з санаторії. Було досить пізно, мама трохи змучилась дорогою, лягла спати, і їй не в гадці було, що тут на неї чекає.

А вранці, як мама почала вставати, в хаті зчинилася притишена метушня, шарудіння. І враз біля дверей маминої спальні залунало „Многая літа". Співали всі — старші й малі, а далі стовпились у кімнаті, вітаючи маму з її Днем.

Насамперед виступили наймолодші — Нуся й Томцьо:

— Ми це маленькі, не вмієм віншувати,
Прийшли матусю в руку поцілувати.

Потім черга на старших — Костика й Оленку. Оленка подала клітку з курми. Мама здивувалась, не знала, що це означає. Тоді тітка сказала:

— Візьми, це на твоє нове господарство!

Мама розглянулась по всіх, але ніхто не відізвавсь ні словом. Потім усі стали вітати й обдаровувати тітку, бо тітка — також мама. Після сніданку всі вийшли надвір.

Оленка несе попереду клітку з „ліліпутами" і з радости аж сяє. Перед дротяною загорожею зупинились, і тітка попросила маму, щоб своїми руками впустила півника й курочку до загорожі. Знов мама дивується, але нічого не каже.

А тоді всі пішли туди, де був город. І враз мама зупинилась здивована.

— А це що? Чи мені сниться? Чи це справді? Гей, що тут сталося? Таж то була пустка, невжиток!

Очам не вірить і придивляється.

— Диво! Хто, хто це зробив?

— Твій син Костик! — каже вуйко. — Твій молодий господар заснував для тебе тут маленьку фарму . . . Щоб ти не тужила . . .

Костик почервонів.

— Ні, вуйцю! Не лише я — то ми всі тут працювали!

Мама така щаслива, аж сяє.

— О, — кличе на радощах. — І квіти! А от і городина вже зійшла: і морква, і редька, і салата . . . Це ж зовсім, як у мене вдома, на фармі, бож і пташиний двір є в мене. Господи, дякую Тобі!

Мама ходить, радіє, і всі з нею щасливі.

Пояснення-словничок: **управляти** — керувати (to manage); **зайнятний** — busy; **левада** — meadow; **простір** — space; **ціпонька** — курчатка; **санаторія** — health resort, nursing home; **тичка** — жердина (rod, perch); **стайня** — stable; **хабаззя** — бур'яни (weeds); **цеглина** — brick; **невжиток** — земля-пустир, пустка, не вживана під засів, город або сад (vacant plot of ground); **непотріб** — useless things; **видимо** — apparently; **надмір праці** — excessive, heavy work; **граблі, грабельки** — rake; **шпурнути** — сильно кинути; **корінь** — small root; **мотузок** — cord, rope; **птиця** — тут: poultry; **віншувати** — to wish; **гармидер** — noise; **лящати** — to shriek; **клітка** — тут: bird-cage; **бурий** — brown; **миршавий** — weak, scabby; **загорожа** — fence, enclosure; **метушня** — fuss.

УКЛОНЮСЯ!

(Ілюстрація Г. Мазепи)

Гарна ти, матусю,
Люба дуже, мила!
Ти мене ще змалку
Звичаю навчила.

І щодня навчаєш,
Як любить родину,
Мову нашу гарну,
Рідну Україну.

Буду українка,
Як і ти, матусю,
І за ту науку
Я тобі вклонюся!

К. Перелісна

СОРОЧИНКИ

(Леґенда — Ілюстрація Ніни Мриц)

Давно-давненько стояла вбога хатина край села. Жила там удова, троє хлопчиків мала, тяжко заробляла. Були вони такі бідні, що тільки по одній сорочинці мали. Кожної суботи вдова сорочинки прала і зараз їх сушила, щоб у неділю хлопчики мали в що одягнутися. Поки сорочинки сохли, хлопці сиділи в хаті під рядном.

Та однієї суботи був хмарний день. Вечір уже недалеко, а сорочечки не висихають . . . Зажурилася вдова, посумніли хлопчики: не підуть завтра до церкви помолитись до Божої Матінки, опікунки всіх сиріток на світі . . . Вийшла вдова на подвір'я, стала перед сорочинками та й задумалася.

Аж ось дорогою повз удовин двір іде якась жінка. Побачили її хлопчики крізь шибку, а найстарший і каже:

— Оця тіточка зовсім похожа на Божу Матір із нашого образа!

І справді, на її гарнім милім обличчі ясніли спокій і лагідність, а над головою наче ясніло неземне сяйво. Вона глянула на вдову, поздоровкалась і сказала:

— Не журись, жіночко! Завтра твої хлопчики будуть у церкві.

І всміхнулася. Враз розійшлася густа заслона хмар, і з'явилося сонце. Тільки коротку хвилину воно світило на вбогий удовин двір і на три сорочинки, що висіли на вербовім плоті.

Невідома жінка пройшла дорогою та й зникла. Сонце знов заховалося за хмари. Удова торкнулася рукою сорочинок і здивувалася: вони були сухі. Зраділа, внесла їх до хати і взялася вигладжувати. Нараз відізвалися хлопчики:

— Матінко, а що це за сорочечки висять на нашім плоті?

Глип удова у вікно — справді на плоті біліють три сорочечки! Внесла їх у хату. Сорочки були акуратнісінько такі самі, як її синочків. Навіть узори на них були такі самі. Та не встигли здивовані хлопчики розглянути їх, як на плоті знов забіліли такі самі три сорочинки, нові-новісінькі. Отак п'ять разів здіймала вдова сорочинки з тину, а на їх місці з'являлись нові. Вони були хороші, білі-білісінькі й сяли такими чудовими вишивками, мов би їх вибілили й вишили самі анголики в небі.

Від того дня вдовині сини мали по п'ять чудових сорочинок. Навіть багаті діти не мали таких. Мати не мусіла кожної суботи прати й сушити їх, а хлопчики не сиділи голенькі під рядном. Але кожної суботи, коли був хмарний день, надвечір розкривалася заслона хмар і сніп сонячного світла, ясний, мов усмішка невідомої жінки, падав на вдовине подвір'я . . .

Кожного дня по вечері хлопчики проказували молитву до Божої Матінки. Вони вже знали, хто була та лагідна, мила жінка, похожа на образ Богородиці в убогій удовиній хатині.

Переказав Р о л я н и к

Пояснення-словничок: р я д н о — rough canvas, sackcloth; м и м о — повз (past, by); п о х о ж и й — подібний (like, resembling); с я й в о — світло (light, shine); п л і т — тин, дерев'яна огорожа, сплетена з галуззя (fence); а к у р а т н і с і н ь к о — дуже докладно; с н і п — sheaf.

СМІЙМОСЬ!

МИЛОСЕРДНИЙ

— Мамо, дайте 25 центів для того чоловіка, що кричить на вулиці.

— А про що таке він кричить?

— Велика порція морозива 25 центів!

Уляна КРАВЧЕНКО

ПОКЛІН

Хто Франко? Ми всі це знаєм!
Всі Франка ми величаєм —
Він великий наш поет,
Гляньте — тут його портрет.

Ми портрет прибрали в квіти
І, хоч ми маленькі діти,
В цей Франка святковий день
Заспіваємо пісень.

Ще дамо й барвінку в'язку
За його любов і ласку —
Він бо склав для нас, діток,
Гарну книжечку казок.

І за це від нас Франкові
Слово вдяки і любови;
Тож низенький до колін
Від дітей йому поклін.

Володимир РАДЗИКЕВИЧ

ДО СОНЯШНИХ ПАЛАТ

Вузькою стежкою по підгірських квітчастих лугах ішло двоє дітей. Старшенький був хлопчик із синіми очима, з вербовим конем у руці. За пазухою мав шматочок хліба. Дівчинка, хоч менша, вела його за руку. У запащині було в неї кілька печених бараболь. Стручки зеленого гороху виглядали з-за пазухи.

Хлопчик ішов нерадо, але дівчинка щебетала й додавала йому відваги.

— Сором! Фе! . . — говорила вона. — Такий великий виріс, а плакати хоче! Хлопець — а боїться!

Потішала його, що вже недалеко до тих стовпів, що, як їй бабуня казала, підпирають небо. А там соняшні палати. Там сонце заходить на ніч. Йому відчиняє ворота його прекрасна донечка.

— До неї, — казала дівчинка, — ми й підемо. Вона дасть нам багато всього, про що попросимо. А про що ми будемо просити? — запитала хлопчика.

— Може, кращого коня? . . — відповів він.

Дівчинка засміялась: — Я знаю, — сказала, — про що просити буду. Мені бабуся говорили, що в неї є золоті яблучка. Кому вона дасть таке яблучко, той ввесь вік буде здоровий і щасливий.

***

Від того часу минуло багато років. Хлопчик виріс і змінився. Але не змінилася його подруга — вона ціле життя щебетала йому і вела його до соняшних палат. Тільки ж тими соняшними палатами стало для нього вже щось інше: щастя рідного народу. А тією дівчинкою, що вела його і завжди додавала йому сили й відваги, було його гаряче бажання прислужитись своєму народові.

Оцю казку розказав великий український поет Іван Франко і назвав її „Идилія". В „Ідилії" хотів поет сказати, що також у його тяжкому житті, в невпинній і великій праці подругою-товаришкою, яка завжди додавала йому сили, була думка про добро й щастя України.

Терниста була дорога поетового життя. Найкращі хвилини провів він у дитячих своїх роках (народився 15 серпня 1856 р.), коли жили ще батько й мати. Батько Яків, селянин у селі Нагуєвичах близько Дрогобича, займався не тільки управою ріллі, але й ковальством. У батьковій кузні Франко залюбки пересиджував, бо там було цікаво й весело. Малий хлопчина любив дивитись, як горів великий вогонь, як батько бив тяжким молотом гаряче залізо, як весело стрибали золоті іскри з-під батькового молота. До кузні приходили чужі люди й розказували про цікаві, часом дивні й страшні пригоди.

У батьковій кузні навчився хлопець цінити й шанувати працю, і її поклав собі за завдання свого життя. Любив Франко також бігати по зелених

лугах, сідати на березі річки і глядіти, як переливаються хвилі, як виринають рибки й граються у воді. Годинами ось так пересиджував і думав:

„Чому сонце таке невеличке, коли тато казали, що воно велике? То, певно, в небі така невеличка дірка прорізана".

Дивний був хлопчина: все його цікавило, все хотів збагнути. Часто, коли небо відбивалося в річці, вбачалась йому там бездонна глибінь, наповнюючи серце тривогою. Лякався вечірніх тіней, що здавались „дідами по кутах", не любив градової хмари і пробував відігнати її від рідного села. Але найбільше подобались йому пісні матері, про які писав у пізніших роках життя:

Тямлю, як нині, малим хлопчиною
В мамині пісні заслухувавсь я;
Пісні ті стали красою єдиною
Бідного мого тяжкого життя.

На шостому році життя віддав його батько до школи: найперше до сусіднього села Ясениці Сільної, потім до Дрогобича. В Ясениці проживав Франко у свого дядька. Багато цікавих спогадів із перших років шкільної науки залишив Франко в своїх оповіданнях, що виповнили збірку „М а л и й   М и р о н".

Перший тяжкий удар постиг Франка, коли він був у другій клясі початкової школи в Дрогобичі. Тоді помер його батько. Мама знову одружилася. Добрий вітчим заопікувався хлопцем, і завдяки йому Франко перейшов до гімназії. Там ввесь час вирізнявся між учнями талантом і працьовитістю. Пам'ять у нього була така, що Шевченкового „Кобзаря" вивчив слово в слово, а цілу лекцію історії вмів повторити за вчителем без одної помилки. Коли був у шостій клясі гімназії, вмерла його мати.

В гімназії Франко читав багато творів українських і чужих письменників, придбав гарну бібліотеку і почав писати власні твори. Першим більшим його твором була повість про Довбушеві скарби п. з. „П е т р і ї   і   Д о в б у щ у к и".

Після закінчення гімназії й переїзду до Львова Франко записався на університет, а далі розгорнув широку працю на полі українського письменства: писав вірші, оповідання, повісті, драми й дуже цінні наукові твори. Перші його вірші, в яких закликав земляків, щоб боролись за кращу долю українського народу, спричинили йому багато клопотів, навели на нього нагінку австрійського правління і потягли за собою чимало гірких хвилин. Але, хоч тяжко приходилось Франкові пробиватися крізь життя, він доостанку праці не кидав, заробляючи ввесь час пером на свій прожиток і удержання своєї родини.

Його великий талант, його невсипуща праця дали українському народові дорогоцінні скарби, збагатили його письменство, його науку, його культуру.

Помер Іван Франко 28 травня 1916 року. Хоч це був час першої світової війни, його похорон відбувся у Львові при небувалому здвизі народу і при участі української шкільної молоді. Домовину великого поета, вкриту квітами й терновими вінками, несли Українські Січові Стрільці.

Франко — після Тараса Шевченка — найбільший український поет. Його поезії виповнили ряд збірок: „З   в е р ш и н   і   н и з и н", „З і в' я л е   л и с т я", „М і й   і з м а р а г д" та інші. Писав також великі поеми, з яких найкращі „П а н с ь к і   ж а р т и" і „М о й с е й". Для молодих читачів написав „Л и с а   М и к и т у", „П р и г о д и   Д о н   К і х о т а", „К о в а л я   Б а с с і м а" і „А б у   К а з и м о в і   к а п ц і".

З-поміж багатьох оповідань Франка найбільшу славу здобули собі ті, в яких він описав тяжку працю робітників у копальнях нафти в Бориславі. Між повістями Франка перше місце займає повість „З а х а р   Б е р к у т". У цій повісті дуже гарно розказав Франко про напад татар на українське село Тухлю та про сміливу оборону тухольців. Тухольці перемогли татар тому, що жили в згоді між собою та з сусідніми громадами і в тяжкій хвилині вміли з'єднати свої сили.

Іван Франко ціле своє життя мандрував тернистим шляхом до сонячних палат, якими була для нього Вільна Незалежна Українська Держава. Він сказав українському народові:

Я ж ввесь вік свій, ввесь труд тобі дав
У незломнім завзяттю —
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печаттю.

Олекса Довбуш, славний у XVIII столітті ватажок карпатських опришків. На Гуцульщині збереглося про нього багато переказів і оповідань. У них Довбуш зображений, як оборонець народних прав і месник за кривди, що їх зазнавали гуцули від чужинців.

Тоді Західня Україна, де проживав І. Франко, входила в склад Австрійської монархії, яка була далеко більша, ніж теперішня Австрійська республіка.

Леся ХРАПЛИВА

ВЕСНЯНЕ СВЯТО

**Працює дятель скільки сил,
Стук-стук гуде в діброві,
Вже змайстрував великий стіл,
Вже й лави є соснові.**

**Вже гострить білочка зубки
Розкошувать горіхи —
З лушпинок будуть скляночки
Всім звірам для потіхи.**

**Павук розкинув ніжну сіть
На кущик, на калину —
Плете, щоб чисто стіл накрить,
На скатерть павутину.**

**Прип'яли запаски-листки
Меткі бджілки спереду —
Великі варять казанки
Солодкого всім меду.**

**Нові вдягають пелюстки
Рясні квітки над ставом,
Силяють перли-росинки
Новій весні на славу.**

**Жабки вже вилізли із нор
І в холодку завзято
Муштрують свій великий хор
На те весняне свято.**

**Настроюють свої скрипки
Всі цвіркуни-музики —
Веселі будуть гри-танки
У свята день великий.**

**Жучки заграли у дзвінки,
У голосні та сині:
— Сходіться всі на День Весни
У лісі при долині!**

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Ілюстрація Б. БОЖЕМСЬКОГО

Річка

Хлюпоче синя річка —
Ой річка, ой ріка!
Юрба нас невеличка,
Зате ж бо гомінка!
І співи тут, і крики,
І радість тут, і сміх.
А вколо, як музики, —
Гуртки пташок дзвінких.
І кожна ж то співає,
І кожна поклика:
„Ой небо, ой безкрає,
Ой річка, ой ріка!"

Он рибки затремтіли,
Пливуть із глибини.
Коли б співать уміли,
Співали б і вони.
А так за них співає
Громадка гомінка:
„Ой небо, ой безкрає,
Ой річка, ой ріка!"

Гомінкий — голосний (noisy); поклика — скорочена форма — покликає, вигукує.

В. ВЕРОНІКА *Ілюстрації* *М. МИХАЛЕВИЧА*

ЗАЙЧИК МІМ І МУРАШКА КУМ

За густим лісом жили собі тато й мама зайчики. Мали вони хлопчика, що звався Мім, і дівчинку — Пуль. Дітки росли слухняними, добрими. Вони ніколи нікого не зневажали й радо допомагали всім, кому лише могли.

Одного разу Пуль зустріла в сльозах маленьку кізочку, що поранила собі ніжку. Пуль покликала Міма, і вони удвох прикладали до хворої ніжки свої пухнаті лапки. Ніжка перестала боліти.

А раз увечері Мім зустрів у лісі старого діда мурашку, що називався Кум. Ніс Кум тяжку ношу зерна до млина й так утомився, що в нього почали тремтіти вуса.

— Здорові були, діду Куме! — сказав Мім. — А куди це ви вибралися?

— Дорогий сину Міме, я старенький і не можу тяжко працювати. Мої ноги вже не можуть бігати — вони лише поволі рухаються, але в мене в хатинці лежить хвора жінка, що зовсім не може ходити. Оце я надумав змолоти на камінчику біля озера в мельника Бобра Бобровича трохи муки та підгодувати нею свою стару Зізі.

Мімові стало жаль діда Кума, і він радо поніс його клуночок до млина. Мім навіть узяв собі на плечі самого діда Кума. Так разом з клунком зерна дід доїхав аж до озерця, яке було досить далеко — так далеко, що дід ішов би, може, аж до ночі, та Мім великими стрибками дострибав туди швиденько.

Озерце було дуже гарне. Називалося воно Боже Око. На березі ріс рясний очерет, далі у воді плавали, немов тарілки, листки латаття, а поміж ними цвіли чудові білі, мов сніг, лілеї.

— Як тут гарно! — сказав Мім. — Я б хотів тут також жити!

— Це ще ти не все бачив у лісі, — відказав Кум, — бо ти ще маленький, а от як підростеш, то побачиш стільки дива, що годі й збагнути. Зрештою, ти ще у Бобра Бобровича ніколи в хатці не був, а він живе не абияк і не абиякі дива в нього є, бо він уміє все робити.

— Та невже? — здивувався Мім.

Так розмовляючи вони дійшли до доріжки, що вела на невеличку галявину, засіяну дрібними квітами. Далі був немов пліт з паличок, а вже

поза плотом вода, що відбивала в собі всю довколишню красу. Коли Мім зупинився, мурашка Кум зліз поволі по Мімовій лапці на землю, поссав тонкого вуса, вмився від пороху, а потім почав дути в тонку довгу очеретину, що була у Бобра Бобровича замість телефону. Спочатку на водяному плесі з'явилися маленькі срібні дзвіночки — то були бульки з повітрям, а потім по воді пішли круги, і з одного такого круга виринула голова мельника Бобра Бобровича.

— О, вітаю, вітаю гостей! Дуже радий вас бачити! А чим можу служити вам? — спитав мельник.

— Та ось до вас зерно привезли, хочемо муки намолоти.

— Оце добре! — сказав Бобер Бобрович. — А які хлібá цього року?

Треба сказати, що мельник був дуже мудрий, а тому хотів усе знати.

— Хлібá, — відказав Кум, — добрі, але ось я не дуже з господарством вправляюся — постарів уже.

— Не журіться, діду! — відказав Мім. — Я й моя сестричка Пуль радо будемо вам помагати.

Це так утішило старого Кума, що він аж затанцював з радощів, а Бобер Бобрович промовив:

— Та ви ще, діду Куме, танцюєте, як парубок, а як Зайченки вам допоможуть, то все буде гаразд. З добрими друзями ввесь світ ув обійми взяти можна! А тепер не баримось, бо я ще мушу сьогодні йти до лісу та спиляти собі деревину. Отже, затуляйте носа лапками та пірнемо у воду до моєї госпóди.

Дід мурашка не хотів пірнати. Він сказав, що не вміє вже добре плавати, але Мім, хоч і боявся, був дуже цікавий, як то там у Бобра Бобровича у млині. Коли Мім пірнув у воду, він побачив через водяну голубінь багато різних рибок — вони жваво веслували хвостиками, немов досліджували ставок, обдивлялися довкола, ніби шукали чогось нового. Навіть поважний чорний пан Рак вийшов із своєї печери привітати Бобра Бобровича. Побачивши Міма, вдарив клешнями по вусах і сказав:

— Оце так диво! Ще я ніколи не зустрічав у водяному царстві зайців! Хотів би я знати, як же ви, зайчику, називаєтеся, щоб записати ваше ім'я на спині мудрої черепахи Луші.

— А чому саме треба моє ім'я записати на спині черепахи?

— Тому, — відповів пан Рак, — що вона живе дуже довго і знає дуже багато того, чого ми не знаємо.

Зненацька хтось потягнув Міма за хвостика. То був маленький бобрик Туй, він виплив назустріч таткові й дуже втішився, побачивши Міма.

— Як ви добре плаваєте та які ви відважні! Я ще не бачив ніколи, навіть не чув, щоб зайці плавали. Навпаки, я чув, що зайці — боягузи.

— Ну, ти не кажи цього, — сказав Бобер Бобрович, — є й між зайцями великі герої.

Вони доплили до складеної з гілок дерева загати. Вийшовши на повітря, Мім побачив млин та колесо, яке рухала бурхлива вода.

— Оце так споруда! — сказав Мім. — Я ще ніколи нічого такого мудрого не бачив, як оце у вас, Бобре Бобровичу.

— Ну, ну, — відказав бобéр, — затуляй мерщій носа та пірнемо знову до моєї госпóди.

Коли Мім пірнув, він помітив грубі, немов напиляні колоди дерева, що тримали загату. Невдовзі вони опинилися знову на суші. Був то маленький острівець, де Бобер Бобрович господарював, мав садок, город і хату з дерева. Усюди був порядок. Пані Бобриха, з якою познайомився Мім, була зовсім молода, вона пишалася своїми дітьми, що насправді були дуже гарні.

Поки Бобер Бобрович молов муку, Бобриха зварила обід, а потім, коли всі смачно пообідали, загорнула й для старого мурашки трохи меду, щоб і він поласував. Міма проводжали всі нові друзі — родина бобрів, пан Рак, рибки, а черепаха Луша згодилася перевезти на берег на своїй спині муку, щоб не намокла. Вона запросила Міма й Пуль до себе в гостину.

Мім приплив до берега. Він побачив старого мурашку, що міцно спав, накривши собі голову листком, щоб не будило його сонце. Мім розгорнув мед. Солодкі пахощі золотого меду дійшли до діда Кума, і він умить прокинувся.

Не буду розказувати про те, як смакував Кумові мед. Скажу лише, що меду вистачило і для старенької хворої Зізі. Мім приніс додому старого Кума, муку й мед. Усі були щасливі, такі щасливі, що старенька Зізі почала видужувати. Вона замісила тісто та поклала його на сонечко, щоб спікся хліб. Сусіда ж Комар згодився заспівати пісню, щоб усіх звеселити.

Пояснення-словничок: мурашка — ant; ноша — тут: клунок чи будь-що, що його треба нести; молоти — to grind, to mill; очерет — cane, reed, очеретина — одна билина очерету; рясний — abundant; латаття — water-lily; пліт — тин (fence); плесо — поверхня води; хліба — тут: збіжжя; спиляти — зрізати пилкою (to saw); господа — оселя, хата; клешня або клішня — clawnipper; голубінь — синява (the blue); спина — back; черепаха — turtle; зненацька — несподівано, раптом; загата — тут: гать, гребля (dam); споруда — structure; пишатися — гордитися (to be proud); поласувати — з'їсти з великим смаком; намокнути — to get wet.

Г. ЧОРНОВИЦЬКА

ЗМАЛЮВАЛИ КИЛИМОК

(До ілюстрації на обкладинці)

Ми до столика в садочку
принесли собі стільці.
Малювали б огірочки,
та зламались олівці.
Не потрібні олівці,
фарби ж є у нас оці!

Ми старанно малювали
український килимок.
Так багато фарби брали,
аж папір уже промок.
То нічого, що промок,
буде гарний килимок!

Тільки, цур, не ворушити!
Спершу треба просушити.

К. ПЕРЕЛІСНА

МАМА ХВОРА!

Наша матуся хворенька —
Руки, голівка болить,
З ліжка устала, бідненька,
Щоб нам поїсти зварить...

Мамо! Не треба вставати!
Ти не турбуйся, лежи!
Що і коли готувати —
Ти мені тільки скажи!

Випий з малинкою чаю,
Ляж і укрийся — засни!
Руки болять в тебе, знаю...
В хустку ти їх загорни!

І не зідхай! Не журися —
Все якнайкраще зроблю.
Я вже велика — дивися,
І тебе дуже люблю!

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ*

ГОЦА ДРАЛА

Музикальна Гоца Драла
Десь сопілочку дістала.

З Ромтомтомиком у спілці
Вчиться грати на сопілці.

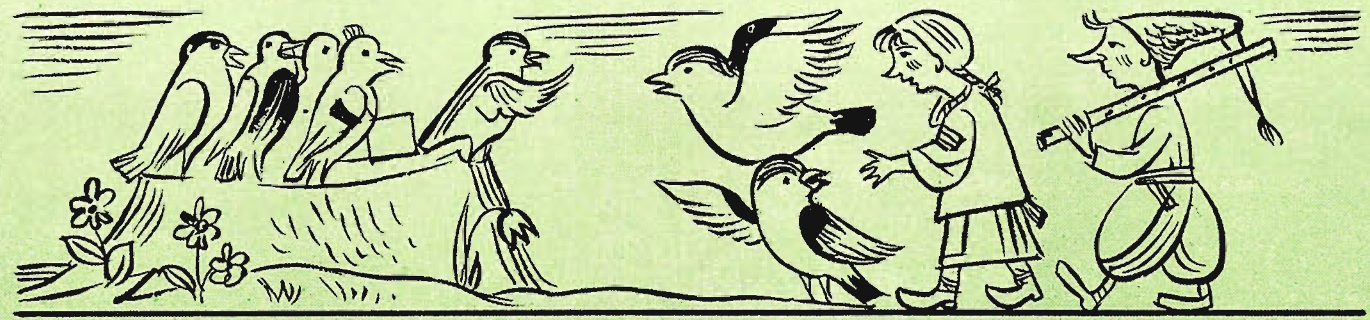
А та спілка: Гоца грає,
Ґном сопілочку тримає.

Від музичної науки
Всім сусідам горе-муки.

Кріт в норі не може спати,
Джміль утік кудись із хати.

Аж оглух в гніздечку дрізд —
Перебрався в інший ліс.

Гоца вчилась, не зважала
І що день, то краще грала.

Кажуть їй синички-сестри:
„Запишися до оркестри!

Соловейко в нас соліст,
А горобчик — цимбаліст".

Так з пташками Гоца грає,
Всю діброву звеселяє.

Гномик теж не без роботи:
Він тримає Гоці ноти.

Вже вернулись в рідний ліс
Всі сусіди, джміль і дрізд.

Іван КЕРНИЦЬКИЙ

ДАРУНОК

(Сценка)

Особи:

ОЛЕСЬ — 12 літ;
МАРІЙКА — так само;
ОКСАНКА, його сестра — 9-10 літ;
ЛІДУСЯ — 4-5 років.

I

ЛІДУСЯ *(деклямує віршик):*

„Українка я маленька,
Українці — батько-ненька,
Українкою зовуся,
Цею назвою горджуся . . ."

МАРІЙКА: Дуже гарно, Лідусю! Хто тебе навчив так гарно деклямувати?

ЛІДУСЯ *(рахує на пальцях):* Пані з садочка, мама, Оксанка, Олесь . . .

МАРІЙКА: Он як! Ти, мабуть, готуєшся деклямувати на закінчення садочка?

ЛІДУСЯ: Ага! Я вже кінчаю ходити до садочка, а на другий рік піду до школи!

МАРІЙКА: О, це дуже гарно! Ти вже велика панна!

ЛІДУСЯ: Ага! А ми всі будемо мати такі . . . тоґи, довгі аж по саму землю, і такі *(показує)* шапки на голові, і підемо парами до церкви, до святого Причастя . . . А потім із церкви вернемось до садочка, і там буде таке велике . . . угощання, і ми дістанемо *(рахує на пальцях)* цукерки, і морозиво, і соду, а я буду читати віршик:

„Українка я маленька,
Українці — батько-ненька . . ."

МАРІЙКА *(перебиваюги):* Чудово! Прекрасно! . . А де ж твій братчик Олесь і сестра Оксанка?

ЛІДУСЯ: А вони пішли на . . . на . . .

МАРІЙКА: Може на пластові сходини?

ЛІДУСЯ: Так, так! Вони пішли на сходини, бо вони плаксуни!

МАРІЙКА: Ой, не плаксуни, а пластуни!

ЛІДУСЯ: Пластуни? А що таке пластуни?

МАРІЙКА: Стривай, бо хтось дзвонить! Піду відчинити двері.

II

Входять Оксанка й Олесь

ОКСАНКА: Готуйсь! Ти вже тут?

МАРІЙКА: Готуйсь! Так, чекаю на тебе і розмовляю з твоєю сестричкою . . .

ОЛЕСЬ: О, з нею розмова нескінченна! Вона буде тебе вічно питати: а що це, а що те, а чому так, а чому сяк . . .

ОКСАНКА: Олесю, ми тебе дуже перепрошуємо, але ти нам тепер не перебивай. Ми маємо з Марійкою дуже важливу нараду.

МАРІЙКА: Ні, він зовсім не перебиває. Хай залишиться! Він же старший учень, буде нам за дорадника.

ЛІДУСЯ: І я буду! І я буду!

ОКСАНКА: Ні, Лідусю, ти краще йди до іншої кімнати і вчися деклямувати. Добре?

ЛІДУСЯ: Я вже вмію напам'ять! Ось послухайте:

„Українка я маленька,
Українці . . . українці . . ." *(забулася)*

ОЛЕСЬ: Ой, щось ти слабо деклямуєш! За таку деклямацію пані з садочка не дасть тобі образочка . . . Иди в другу кімнату і вчись!

ЛІДУСЯ: Ой, так багато вчитися!

ОКСАНКА: Зате дістанеш гарний образочок.

ЛІДУСЯ: І хрестик?

ОКСАНКА: Може і хрестик.

ЛІДУСЯ: Нууу, то я вже йду . . . *(виходить)*.

III

ОЛЕСЬ: Добре, що пішла ця мала зануда . . . Ну? Що ж ви маєте за проблему, шановні громадянки?

МАРІЙКА: Важка проблема, шановний добродію! Не знаємо, який дарунок купити нашій пані вчительці . . . Оксано, ти вже думала щось на цю тему?

ОКСАНКА: Та ми саме верталися з Олесем додому і по дорозі заглядали до різних крамниць . . . Я думала . . .

ОЛЕСЬ: Думала-думала і нічого не видумала.

МАРІЙКА: Знаєш, Оксанко, я вже починаю шкодувати, що ми взяли собі такий клопіт на здорову голову . . .

ОЛЕСЬ: Слухайте: раз народ наділив вас довір'ям, то ви не смієте цього довір'я захитати!

ОКСАНКА: Який народ?

МАРІЙКА: Як то — який? . . Ціла кляса.

ОКСАНКА: Я бачила за вітриною дуже гарний альбом з гуцульськими взорами . . .

МАРІЙКА: Альбом — це гарна річ, але краще купити щось практичне.

ОКСАНКА: Наприклад?

МАРІЙКА: Добрий і практичний дарунок — це торбинка або вічне перо. Але ми вже нада-

вали їй стільки пер, що вона може відчинити свою власну „Сурму" або „Арку" . . .

ОЛЕСЬ: Гм! А що, якби купити гарний годинник?

МАРІЙКА: За ці гроші, що ми маємо? . .

ОЛЕСЬ: А скільки ви там маєте цього капіталу?

ОКСАНКА: Вісім долярів і дванадцять центів.

ОЛЕСЬ: Скупо, скупо. Немає з чим розганятися до порядного годинника, а барахла купувати не варто . . . А скажіть мені, звідки у вас взялося цих вісім долярів? . .

ОКСАНКА: І дванадцять центів!

ОЛЕСЬ: Добре, і дванадцять центів.

МАРІЙКА: Це було так: ще на початку шкільного року прийшла нам до голови думка заснувати в нашій клясі ощадну касу, складати по кілька центів, щоб мати свої гроші під рукою, як трапиться якась потреба. Тоді мене вибрали скарбником, а Оксану збирачем . . . І так ми ніби збирали ці гроші, одні давали, інші — ні . . .

ОКСАНКА: А здебільша не давали!

МАРІЙКА: Не кажи так, Оксаночко! Пригадай собі: раз ми дали десять долярів на радіопрограму Отців Василіян, потім зібрали п'ятнадцять долярів на акцію „Діти — Дітям", а тепер ось заглядаємо до нашої каси, а там ще вісім долярів . . .

ОЛЕСЬ: І дванадцять центів!

МАРІЙКА: Ти собі з нас кепкуєш, а це поважна справа, правда, Оксаночко?

ОКСАНКА: Ну, Олесю, не сиди так, як цяця мальована, а порадь нам, що робити! Навіщо ж ми тебе вибрали за дорадника?

ОЛЕСЬ: А ви справді схочете послухати моєї ради?

МАРІЙКА: Так, так!

ОКСАНКА: Тільки скажи щось розумне!

ОЛЕСЬ: Ну, добре! Самі ви бачите, що з такою сумою грошей, як вісім долярів і дванадцять центів, чуда не створиш. Ви зробите дуже розумну річ, коли занесете ці гроші до нашої Української Кредитівки і відкриєте собі там окремий щадничий рахунок 3-ої кляси. А на дарунок для вашої пані вчительки візьміть позичку! Ну? Скажіть, чи не чудова думка?

МАРІЙКА: Думка чудова, та чи народ на неї погодиться?

ОКСАНА: Який народ?

МАРІЙКА: Наша кляса.

ОЛЕСЬ: Треба спитати народу! *(Звертається лицем до авдиторії).* Хто за те — прошу руку підняти!

КЛЯСА: Всі! Всі!
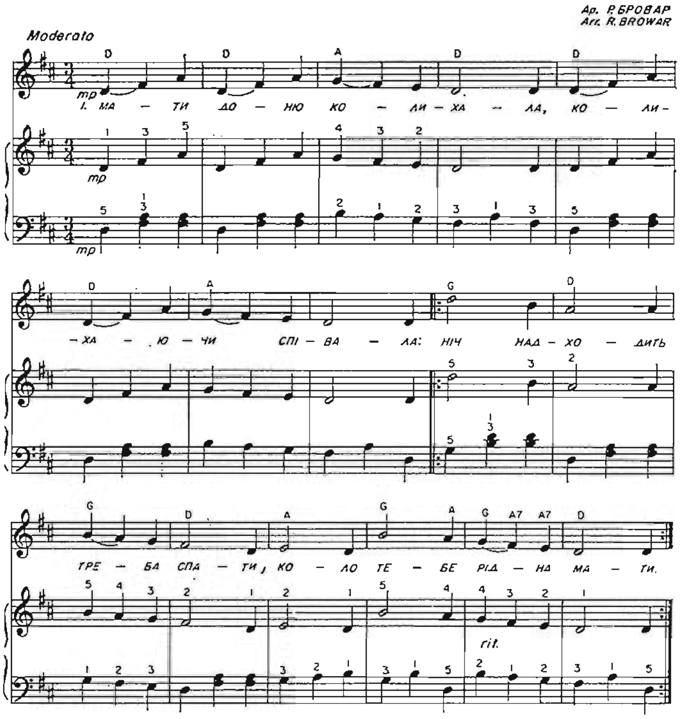
Ростислава БРОВАР

МАТИ ДОНЮ КОЛИХАЛА

2. Я ТЕБЕ НАГОДУВАЛА
І ВПОВИЛА І ПРИСПАЛА,
КОЛИШУ ТЕБЕ І СПІВАЮ:.
СПИ ДИТИНКО, БАЮ, БАЮ.

3. ГЕТЬ ВІД НАС УСЯКЕ ЛИХО!
ХАЙ КРУГ ТЕБЕ БУДЕ ТИХО,
Я НЕ СПЛЮ ТОБІ СПІВАЮ:
СПИ ДИТИНКО, БАЮ, БАЮ.

Ніна БУРИК

ПРОЩАЙ, РІДНА ШКОЛО!

Вийдемо із школи на подвір'я
І оглянемось іще останній раз:
Ось вона лишилась на узгір'ї,
Вікнами виблискує до нас . . .

Ніби хоче щось нам побажати,
Ніби хоче разом з нами йти
В ліс далекий, що в зелених шатах
Над ставком задуманий застиг.

Не журися, школо, пройде літо —
Ми повернемося знову восени,
Заквітчаємо тебе усю у квіти,
Заспіваємо тобі нові пісні.

IV

ЛІДУСЯ *(вбігає, підносить обидві ручки):* І я! І я!

ОЛЕСЬ: Внесення прийняте одноголосно і двома голосами Лідусі . . . Дуже дякую!

(З а в і с а)

Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрації Ю. КОЗАКА

ПРО БАБУНЮ КЛОПОТУНЮ І БУМЧИКА-ХИТРОУМЧИКА

(Віршована казочка для малят)

У бабуні Клопотуні славний песик
Бумчик жив,
Всякі він любив пригоди і солодке теж
любив.

Раз бабуня Клопотуня пиріжечків
напекла
І сховала на поличку, щоб не скоїлося
зла.

Бумчик зміряв бистрим оком, — скік! —
і в мить одну чи дві
Пиріжечки розлетілись, а таріль —
по голові!

Якось ввечері бабуня повернулась
з іменин:
„Певно Бумчик мій маленький занудився
сам-один" . . .

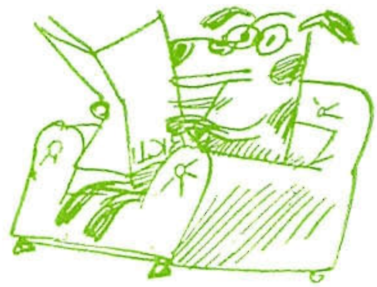

Тільки в двері — „Що за лихо? Хто
грюкоче сильно так?"
Бумчик сів на цапа верхи і гарцює,
як козак.

Вже сердитий вітер віє, насувається
зима,
А у Бумчика і досі рукавичок ще нема.

І бабуня наша дуже заклопотана була —
„Чемний будь!" — вона сказала і на
закупи пішла.

Повернулась — в хаті тихо. „Мабуть,
песик бідний спить" . . .
Зирк! — а Бумчик у фотелі із газетою
сидить.

Хоч газету не тим боком в лапках гордо
він тримав,
Крізь бабусині великі окуляри позирав.

Раз бабуня Клопотуня до крамниці
десь пішла
І для Бумчика новенькі черевички
принесла.

В двері глянула — о диво! — песик
вбрався, як на баль,
У гостині киця Мицця, а на вушках їй
вуаль.

Бумчик, чемно уклонившись, їй
серветочку поклав
І бабусиним святковим тортом кицю
частував.

Посміхнулася бабуня: „Чемних діток
я люблю

І на свято неодмінно подаруночки
куплю."

Якось Бумчик занедужав і на силі
занепав,
Бо морозивом напевно смачно він
поласував.

Стогне песик, тихо плаче: „Це вже
смерть моя, мабуть . . ."
А в бабуні серце рветься, сльози ріками
пливуть.

І даремні всі таблетки і пігулки — все
дарма!
Бумчик вже притих, не дише, ой! — вже
песика нема! . .

Треба йти купити скриньку й поховати
Бумка — ох!
І у бідної бабуні сльози ллються, як
горох . . .

Повертається бабуся, теплі сльози
утира,
Зажурилася: „Лишуся я самотня
і стара . . ."

Раптом — що це? — чи бабуні щось
привиділось в очах?
Бачить — Бумчик здоровенький мчить
з горбочка на санках!

І на радість та на втіху Клопотуня
робить баль,
Всіх запрошує, скликає на великий
фестиваль.

Скільки вереску і сміху! Повен вщерть
бабусин дім,
Запросила й нас бабуня, тож і ми туди
ходім!

Тут артисти й танцюристи, і оркестра
„Тарарам",
Риндя-цап керує хором, а солістка
Миця там.

У червоному жакеті свинка б'є
у фортеп'ян,
А на скрипці виграває білий півник
Забіян.

Сірі мишки танцювали, котик Мурчик
вів балет,
Козенята заспівали — дуже милий був
дует!

Ну, а Бумчик розгулявся, наче влітку
серед трав, —
То навприсядки пускався, то на голову
ставав.

А бабуня клопоталась, наварила
й напекла,
Всі столи позаставляла, всіх гостила,
частувала,
Ой, гостина ж там була!

Рано вранці — стук у двері — листоноша
Довгоніс
До бабуні Клопотуні телеграму він
приніс.

Що було у телеграмі, Бумчик сам
не розібрав,
Тільки в подорож далеку він валізки
пакував.

Вже бабуня від'їжджає у чужий, незнаний край,
З нею й Бумчик-Хитроумчик, тож скажім
йому: прощай!

Друзі всі їх проводжали, як до літака
сідали,
Щоб полинути в етер...
Хусточками їм махали й сльози нишком
витирали.
Де ж ти, Бумчику, тепер?

Скоїтнся — статися; **вуаль** — серпанок (veil); **неодмінно** — напевно (for certain); **морозиво** — ice-cream; **повний вщерть** — full to the brim; **цап** — goat; **в етер** — тут: в повітря.

ЗУСТРІЧ

(Текст Г. Чорнобицької, ілюстрація Ю. Козака)

**АВСТРАЛІЙСЬКІ КЕНҐУРУ
НОСЯТЬ В ТОРБАХ ДІТВОРУ.**

**ЯК ДВІ МАМИ ЗУСТРІЧАЛИСЬ,
ЗУСТРІЧАЛИСЬ, ПРИВІТАЛИСЬ,
ОДНА ОДНІЙ ГОВОРИЛИ:
— ДОБРИЙ ДЕНЬ!**

**І МАЛЯТКА ПОВТОРИЛИ:
— ДОБЛИЙ ДЕНЬ!**

СМІЙМОСЬ!

НАЙБЛИЖЧЕ ПРАВДИ

Іваси: приходить зі школи додому й гордо каже:
— Бабуню, я сьогодні одержав першу нагороду.
— Чудово! — на те бабуня. — А за що?
— Учителька питала, скільки ніг має струсь. Я відповів, що три.
— І за те ти одержав нагороду? Таж струсь має дві ноги.
— Авжеж! Але я був найближче правди, бо інші казали, що чотири.

КОТРА ЗАДАЧА?

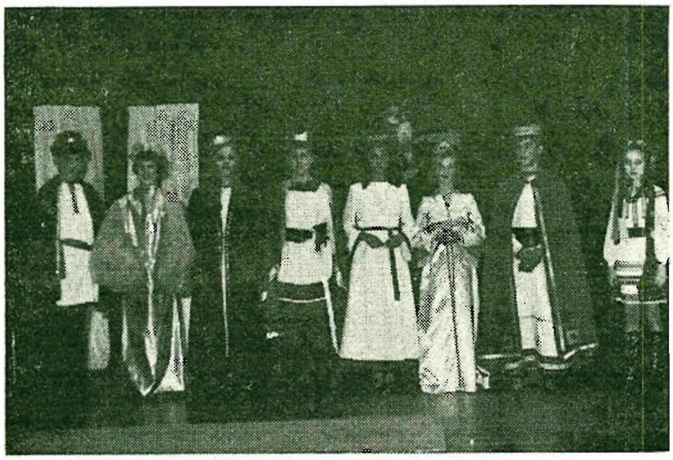
Олько має сьогодні ввечері написати три домашні задачі, але запізнився, бо задовго грав у відбиванку.
— Котру пишеш тепер задачу? — питає мама перед вечерею.
— Другу.
— То дай мені першу, я подивлюся!
— О, матусю... Першу я напишу, як скінчу другу... — відповідає Олько.

„БІЛОСНІЖКА" В ЧІКАҐО

Дітей, що їх матусі належать до 29 Відділу Союзу Українок Америки в Чікаґо, можна привітати з успіхом. Під проводом пань Роми Турянської, Ірини Голубовської та Орисі Покорної вони відіграли п'єсу-казку В. Радзикевича „Білосніжка", надруковану у „Веселці" 1956 року. Перед повною залею дітей-глядачів, більших і маленьких, на сцені ожила справжня казка з князем, княгинями, князівною та княженком, з барвистими гуртками карликів, лісових звіриків і живих квітів. Щоб менші діти краще розуміли казку, час від часу на сцені з'являлася розповідачка Марійка Слободян і давала пояснення. П'єска була чудова, гарні танці, гарні одяги, і вже тепер діти питають, коли буде чергова вистава.

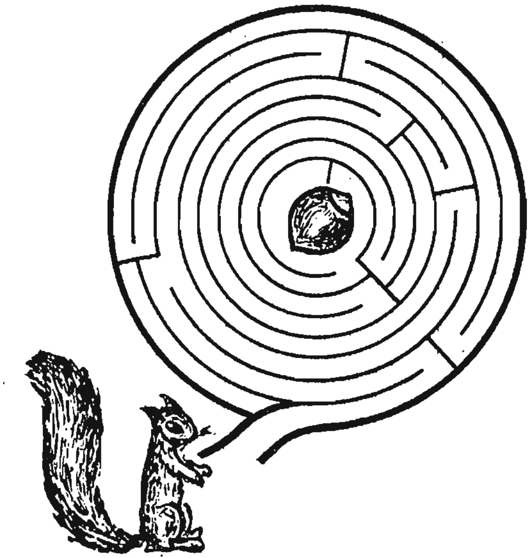

Головні виконавці п'єси-казки В. Радзикевича „Білосніжка".

Дівчатка, весільні гості, танцюють наприкінці п'єски.

ДОРІЖКА ДО ГОРІШКА

Допоможіть вивірці знайти в отому лябірииті доріжку до горішка. Коли вже дійде до горішка, скажіть їй „смачного!"

ГЕОГРАФІЧНА ЗАГАДКА

а) Назвіть три ріки, що пропливають українською землею, а перша літера їх назви — „Д".

б) Який найвищий верх в українських Карпатах?

ХТО ВІН?

Плащ у нього паперовий,
В нім мандрує скрізь по світу,
Людям вісті він приносить
І слова привіту.

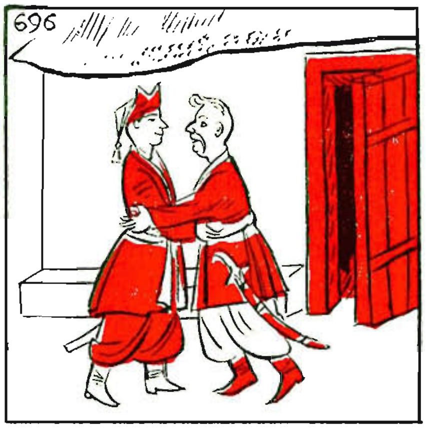
РОЗГАДКИ ЗАГАДОК І РОЗВ'ЯЗКИ РОЗВАГ У „ВЕСЕЛЦІ" за КВІТЕНЬ ц. р.: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ: 1-5 Дощ. 6: Дощ, земля, рослини. **ХТО Я?** Яйце й курятко. Курка й яйце. **ЩО ЗА ДИВО?** Вершник на коні. **ХТО ВІН?** Вітер. **ПРОЖОРА:** Вогонь. **ЗНАЙДІТЬ НАЗВИ РІК:** 1) Дніпро. 2) Дністер. **НАПИШІТЬ СЛОВА:** Булка, брама, бомба, брова, брила.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

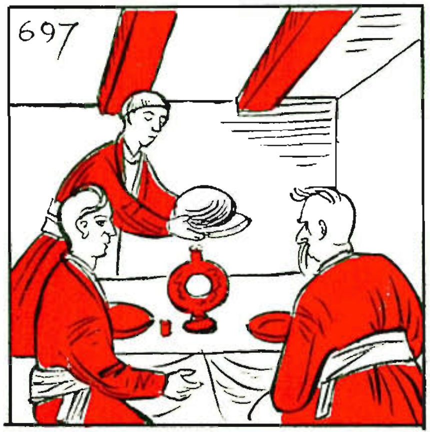
БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XLV: ДЖЕРЕЛО-РЯТІВНИК — *CHAPTER XLV: THE WELL THAT SAVES*

На Січі Богдан зайшов відвідати свого приятеля, кошового отамана.

At the Sich, Bohdan dropped in on his friend, the otaman.

— Недобрі вісті дійшли з Переяслава! — сказав зажурено кошовий.

"We've got bad news from Pereiaslav," said the otaman, obviously perturbed.

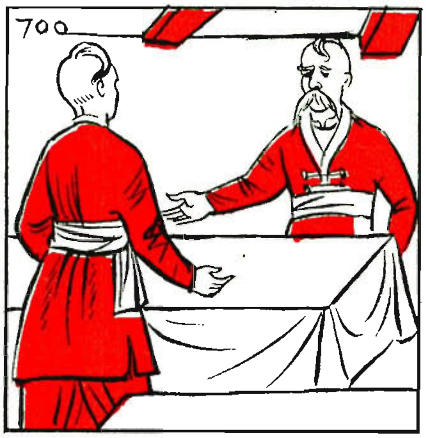
— Гетьман домовляється з московським царем . . . — додав кошовий майже пошепки.

"Our hetman is planning a treaty with the Russian tsar," he added almost in a whisper.

— Союз із Москвою — то нам загибель! — схвильований Богдан ударив кулаком у стіл.

"Alliance with Muscovy? That's our death!" — exclaimed Bohdan hitting the table with his fist.

Кошовий вийшов із-за стола і, подумавши хвилину, сказав: — Поїду з тобою до гетьмана!

The koshovyi rose from the table, paused for a second and then said: "Let's go see the hetman."

За три дні козацька ватага вибралася з Січі на переяславський шлях.

Three days later a Kozak detachment left the Sich for Pereiaslav.

(Продовження буде)
(To be continued)